

[Bernhard Baunsgaard]

have den til at fungere, som et kontrolorgan. I visse situationer fungerer den udmærket til korrektion af de offentlige myndigheder. Jeg kan bare nævne et enkelt eksempel. Man påtaler, at man har givet én besked til den, der klager, og en helt anden besked til den tidligere myndighed, der har truffet en afgørelse. Det er naturligvis utilstedeligt, og det er godt, vi har et kontrolorgan til at påtale den slags.

Det, der får mig til at bede om ordet, er imidlertid det, ombudsmanden skriver i sin beretning, hvor han gør opmærksom på, at en hel række sager har han ingen mulighed for at kontrollere. Det er sager, hvor de offentlige institutioner er organiseret på privatretligt grundlag, dvs. organiseret i det store og hele som aktieselskaber. Jeg vil gerne drage dette frem her og bede om, at folketinget overvejer, om vi kan fortsætte med det. Ombudsmanden var i sin tid formand for udvalget om offentlighedslovens revision og kom i betænkning nr. 857 af 1978 med en indstilling om, at man burde se at rette dette forhold, og at man i en række tilfælde burde lade disse selskaber kontrollere offentligt, uanset om de var organiseret på privatretligt grundlag.

Jeg vil gerne allerede her under dette punkt på dagsordenen understrege, at efter vores opfattelse er det forkert fortsat at lade disse store, formelt privatretlige selskaber være helt uden offentligt tilsyn, skønt de dog fungerer helt som offentlige institutioner. Jeg beder om, at man tager det alvorligt. Hvis regeringen ikke agter at gøre noget i denne anledning, er der vel grund til at tage det op fra anden side.

Wilhelm (VS):

VS har ikke adgang til at skrive med på betænkningen, og jeg skal derfor meddele, at VS vil stemme for den indstilling, der foreligger om at tage ombudsmandens beretning for 1981 til efterretning.

Jeg vil godt understrege, at indstillingen går ud på at tage ombudsmandens beretning til efterretning og ikke, som udvalgets formand, fru Ebba Strange, for et øjeblik siden sagde, at godkende den. Jeg mener, at det sidste ville indebære, at vi så at sige blåstemplede alle de afgørelser, der har været. Dette at tage til efterretning er en noget mere

summarisk beslutning, som ikke går ind på hele den virksomhed i detaljer.

Vi vil stemme for indstillingen, men det er ikke noget, vi gør automatisk, og et enkelt år har vi faktisk gjort noget andet, da vi syntes, vi havde solid grund til at gøre det. Vi vil gøre det for 1981-beretningens vedkommende, til trods for at vi i mange henseender er enige i den vurdering og kritik, som fremskridtspartiet i betænkningen – ikke i hr. Knud Linds indlæg her, men i betænkningen – har fremført med hensyn til ombudsmandens vilkår og institutionens hele virke.

Det drejer sig ikke om, at man kun er kritisk i så og så stor en procentdel af de godt 1.500 registrerede sager, for det kræver et grundigt kendskab til, hvad det er for sager, der kommer ind, at kunne sige, om det er for få, man forholder sig kritisk til. Men det drejer sig f. eks. om, at ombudsmanden efter loven har både ret og pligt til at tage sager op af egen drift, men tilsyneladende har meget dårlige muligheder for at gøre det i praksis. Det drejer sig også om, at der i de næsten 30 år, der er gået, siden ombudsmandsinstitutionen blev indført, i uhyggelig grad er sket en udvidelse af skøns- og bemyndigelsesprincippet for forvaltningen, for ministrene, og det gør, at der er fantastisk brede rammer for at udøve et skøn, man i princippet ikke kan kritisere eller i hvert fald ikke kan sige ligger uden for disse rammer. Der kan opstå det – og jeg tror også, det opstår – som fremskridtspartiet påpeger: at skønnene kan udøves forskelligt fra tid til anden. En ensartethed burde være med i det grundlag, ombudsmanden bedømte disse sager på.

Ikke desto mindre – til trods for disse vurderinger og disse begrænsninger og den kritik, der kan fremføres – mener vi stadig, at ombudsmandsinstitutionen er et af de få åndehuller i systemet. Vi skal passe på, at det ikke stoppes helt til. Bl. a. skal vi som sagt kigge efter, hvad der sker med de sager, hvor der er givet henstillinger. Det har retsudvalget efter min mening ikke gjort i tilstrækkeligt omfang. Man har diskuteret inden for det sidste års tid, at man skal til at gøre det noget mere. Vi skal også kigge efter, om der er rimelige vilkår for, og om det sker i rimeligt omfang, at sager tages op på eget initiativ.

Der vil blive møder om disse spørgsmål i retsudvalget i den nærmest kommende tid,